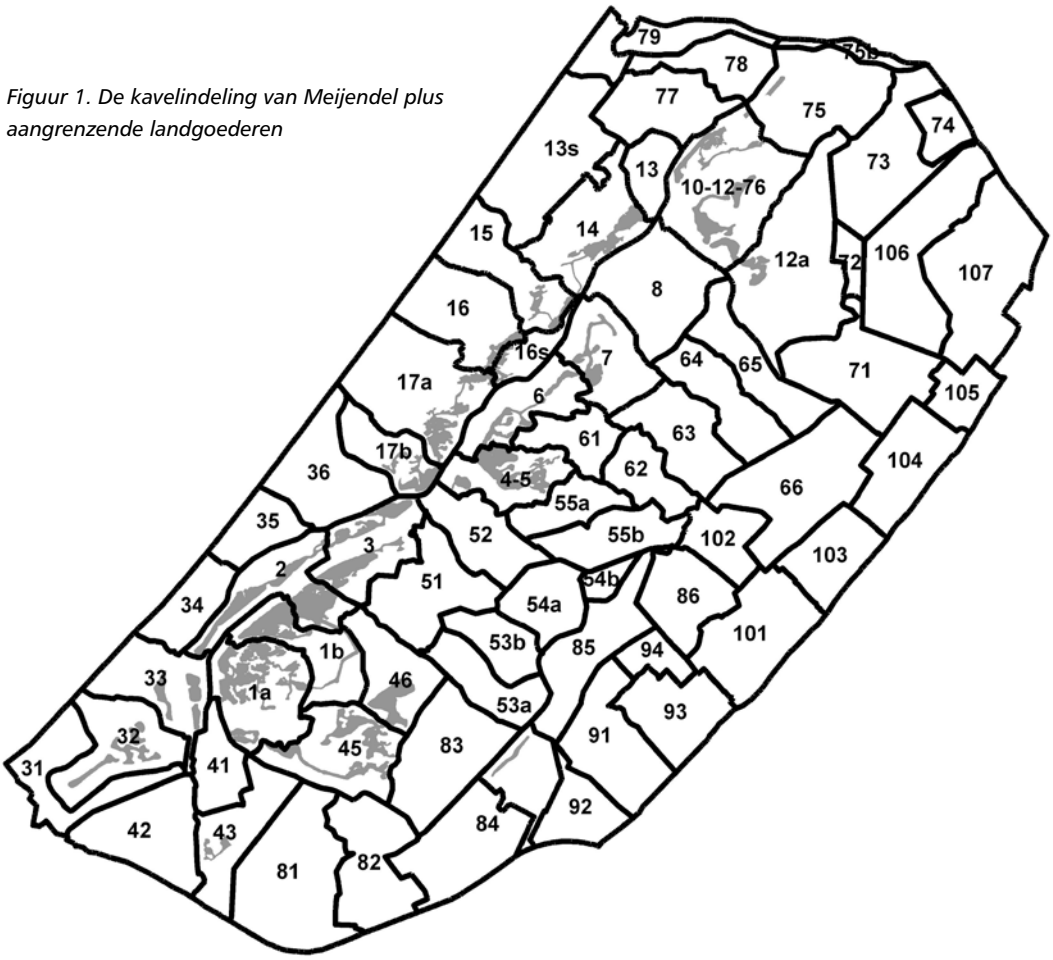
Broedvogelmonitoring Meijendel 2007 en 2008

F.C. Hooijmans
Vogelwerkgroep Meijendel
Ametisthorst 235
2592 HJ Den Haag

Inleiding

2008 was het 51e jaar van de broedvogelinventarisaties in Meijendel. Een samenvattend overzicht van de eerste 50 jaar vogeltellingen in Meijendel is verschenen in Holland's Duinen 52 (Westgeest e.a. 2008). In dat overzicht zijn de resultaten van 2007 meegenomen. Er is echter nog geen apart verslag over 2007 gepubliceerd, met de resultaten per kavel. Dit gebeurt daarom alsnog in onderhavig artikel, waarin verder in een wat uitgebreidere vorm verslag wordt gedaan over 2008.

Gedurende een lange reeks van jaren heeft Jan Oppentocht de verslaglegging van de broedvogelinventarisaties in Meijendel verzorgd. Hij heeft dat gedaan op een buitengewoon nauwkeurige manier. De vogelwerkgroep heeft hiervoor bijzonder veel waardering alsmede voor zijn enorm grote inzet en deskundigheid daarbij.

Figuur 1. De kavelindeling van Meijendel plus aangrenzende landgoederen

Kavels en tellers

In 2007 inventariseerden 31 tellers 37 kavels, in 2008 waren het 28 tellers en 34 kavels (tabel 1). De in 2007 geïnventariseerde kavels besloegen met een totale oppervlakte van 1421 hectare 73% van Meijendel (figuur 1). In 2008 ging het om 1295 hectare, 66% van het duingebied. De inventarisaties vonden plaats overeenkomstig de BMP-methode van SOVON (Van Dijk 2004).

Tabel 1. Geïnventariseerde kavels met tellers in 2007 en 2008.

Kavel	Opp. in ha	Teller(s) in 2007	Teller(s) in 2008
1A	45	J. Noordhuizen	
1B	31	L. van Dam	L. van Dam
2	36	A. Leegwater*	A. Leegwater
3	37	G. Rozeboom	R. Cuperus
4/5	26	J. en R. van der Zwan	R. Kruse*
6	27	T. Lansink	T. Lansink
7	37		D. Bos*
8	55	R. Wanders	R. Wanders
10/12/76	64	W. Calame	W. Calame
12A	73	N. Kösters	N. Kösters
13S	58	B. Dijkstra	B. Dijkstra
13 & 14	17 & 41	F. Hooijmans	F. Hooijmans
15 & 16	34 & 47	J. Oppentocht	J. Oppentocht
17A	59	W. Hooijmans	W. Hooijmans
17B	22	A. Tates	A. Tates
36	41	A. Zandstra	A. Zandstra
45	45	C. Fonhof	C. Fonhof
46	30	F. Brouwer*	F. Brouwer
53 & 54A	44 & 39	W. Kooy	W. Kooy (in 2008 alleen 54A)
61	23	T. Lansink	T. Lansink
62	20	J. Bosland	
64	32	M. Konings	M. Konings
65	33	J. Koorevaar*	J. Koorevaar
66	63	A. Leegwater	W. Calame
71	55	P. Steennis	
72, 73 & 74	7, 58 & 13	A. Remeeus	A. Remeeus
75, 75A & 77	50, 6 & 35	J. Westgeest	J. Westgeest
83	49	J. van As	J. van As
85	35	R. Groenendaal	R. Groenendaal
91	62	A. Jaarsveld	A. Jaarsveld
105	13	P. Boshuizen	P. Boshuizen

** = nieuw in het onderzoek*

Om uiteenlopende redenen zijn de volgende leden met ingang van 2007 of 2008 gestopt met hun telactiviteiten in Meijendel (met tussen haakjes de jaren waarin geteld is): Johan Bosland (1984 t/m 2007), Herman de Bruin (2003 t/m 2006), Jan Engelenburg (2001 t/m 2006), Jack Noordhuizen (1996 t/m 2007), Gerrit Rozeboom (1987 t/m 2007), Pieter Steennis (2001 t/m 2007) en Jeroen van der Zwan (2003 t/m 2007). De vogelwerkgroep is hen zeer erkentelijk voor hun waardevolle bijdrage aan het inventarisatiewerk.

BMP-resultaten in 2007

In 2007 werden, gesommeerd over alle geïnventariseerde kavels, 7712 territoria vastgesteld, verdeeld over 87 soorten. Bijlage 1 (samengesteld door Jan Westgeest) geeft de inventarisatieresultaten per kavel.

Tabel 2. Schatting van de werkelijke aantallen territoria in het in 2007 geïnventariseerde deel van Meijendel

	Totaal aantal BMP-territoria	Schatting werkelijk aantal territoria	Percentage dubbeltellingen
Dodaars	39	26	33%
Fuut	30	17	43%
Geoorde fuut	12	8	33%
Aalscholver	407	407	0%
Roerdomp	2	1	50%
Knobbelzwaan	11	6	45%
Grauwe gans	35	22	37%
Canadese gans	11	6	45%
Nijlgans	18	13	28%
Krakeend	44	28	36%
Wintertaling	4	2	50%
Wilde eend	68	43	37%
Soepeend	9	9	0%
Krooneend	22	15	32%
Tafeleend	48	24	50%
Kuifeend	111	62	44%
Havik	4	3	25%
Sperwer	1	1	0%
Buizerd	15	8	47%
Boomvalk	2	2	0%
Kwartel	1	1	0%
Fazant	34	30	12%
Waterral	9	9	0%
Waterhoen	20	20	0%
Meerkoet	185	140	24%
Kievit	15	12	20%
Houtsnip	5	4	20%
Stormmeeuw	5	5	0%
Holenduif	12	12	0%
Houtduif	151	133	12%
Turkse tortel	1	1	0%
Zomertortel	12	10	17%
Halsbandparkiet	16	15	6%
Koekoek*	31	10	68%
Bosuil	9	8	11%
IJsvogel	1	1	0%
Groene specht	24	15	38%
Grote bonte specht	78	58	26%
Boomleeuwerik	55	46	16%
Boerenzwaluw	1	1	0%
Boompieper	55	51	7%
Graspieper	44	37	16%
Witte kwikstaart	2	2	0%
Winterkoning	421	370	12%

	Totaal aantal BMP-territoria	Schatting werkelijk aantal territoria	Percentage dubbeltellingen
Heggenmus	405	350	14%
Roodborst	221	196	11%
Nachtegaal	366	319	13%
Blauwborst	14	13	7%
Gekraagde roodstaart	65	58	11%
Roodborsttapuit	37	34	8%
Merel	391	342	13%
Zanglijster	69	60	13%
Grote lijster	3	3	0%
Sprinkhaanzanger	87	77	11%
Rietzanger	8	7	13%
Bosrietzanger	19	19	0%
Kleine karekiet	210	195	7%
Spotvogel	2	2	0%
Braamsluiper	76	65	14%
Grasmus	530	461	13%
Tuinfluiter	84	74	12%
Zwartkop	212	187	12%
Tjiftjaf	402	348	13%
Fitis	890	828	7%
Goudhaan	18	18	0%
Staartmees	48	35	27%
Glanskop	47	40	15%
Kuifmees	13	11	15%
Zwarte mees	3	3	0%
Pimpelmees	243	200	18%
Koolmees	400	327	18%
Boomklever	10	10	0%
Boomkruiper	65	63	3%
Wielewaal	4	4	0%
Grauwe klauwier	1	1	0%
Vlaamse gaai	102	70	31%
Ekster	55	46	16%
Kauw	118	104	12%
Zwarte kraai	81	67	17%
Spreeuw	50	48	4%
Huismus	1	1	0%
Vink	164	142	13%
Groenling	2	2	0%
Putter	2	2	0%
Kneu	29	22	24%
Goudvink	45	32	29%
Appelvink	1	1	0%
Rietgors	39	36	8%
Totaal	7712	6617	14%

**Koekoek: extra correctie i.v.m. beschikbaarheid van waardvogels (Hooijmans 2006).*

Zoals figuur 1 laat zien hebben de geïnventariseerde kavels vele gemeenschappelijke grenzen. Hierdoor bevatten de over alle kavels gesommeerde inventarisatieresultaten dubbeltellingen. Per soort is het aantal dubbeltellingen en daarmee het aantal werkelijke territoria geschat (tabel 2). Dit is gebeurd overeenkomstig een hiervoor ontwikkelde, gestandaardiseerde methode (Hooijmans 2005).

Opmerkelijke ontwikkelingen in 2007

Bij de navolgende summiere bespreking van de ontwikkelingen in 2007 wordt voor dat jaar alsook voor eerdere jaren uitgegaan van de voor dubbeltellingen gecorrigeerde aantallen. Bij een vergelijking tussen de jaren is bovendien gecorrigeerd voor de verschillen in geïnventariseerde oppervlakte.

Van de 87 broedvogelsoorten in 2007 waren er 75, die ook in elk van de vier jaren 2003 tot en met 2006 in Meijendel gebroed hebben. Onder deze soorten was 2007, afgezet tegen de ontwikkeling in de vier jaar daarvoor, een goed jaar voor Geoorde fuut, Grauwe gans, Nijlgans, Houtsnip, Holenduif, Halsbandparkiet, Bosuil, Groene specht, Grote bonte specht, Goudhaan en Boomkruiper. Een goed jaar wil in dit verband zeggen dat het aantal territoria in 2007 minstens 25% hoger lag dan het gemiddelde aantal over de periode 2003-2006. Indien we slecht op overeenkomstige wijze definiëren als minstens 25% lager, dan was 2007 een slecht jaar voor Knobbelzwaan, Canadese gans, Tafeleend, Waterral, Zomertortel, Roodborsttapuit, Rietzanger, Braamsluiper, Zwarte mees, Groenling en Kneu. De Torenvalk was de enige soort, die wel jaarlijks in de periode 2003-2006 in Meijendel gebroed heeft, maar in 2007 verstek liet gaan.

Van de 87 broedvogelsoorten in 2007 waren er twaalf, die niet ieder jaar uit de periode 2003-2006 in Meijendel gebroed hebben. Dat waren Turkse tortel, Boerenzwaluw, Witte kwikstaart, Huismus, Putter en zeven soorten, waarover hieronder iets meer vermeld wordt:

- In zowel kavel 2 als kavel 3 werd in 2007 een territorium van de *Roerdomp* vastgesteld. Aangezien dit aan elkaar grenzende kavels zijn en de Roerdomp er een groot territorium op na kan houden, betrof dit waarschijnlijk één territorium. De soort staat op de Rode Lijst in de categorie bedreigd (Hustings e.a.2004). Het is een incidentele broedvogel in Meijendel, die er ook in 2006 na negen jaar afwezigheid een territorium had.
- De twee *Wintertaling*-territoria in kavel 14 hadden waarschijnlijk betrekking op dezelfde vogels als de twee territoria in kavel 10/12/76. In de jaren negentig van de vorige eeuw was deze soort een bijna jaarlijkse broedvogel in Meijendel. Na de eeuwwisseling was dit niet langer het geval en kwam behalve in 2007 alleen in 2003 de Wintertaling er tot broeden. De soort staat op de Rode Lijst in de categorie kwetsbaar.
- Van de *Krooneend* waren er in Meijendel, vanaf eind jaren negentig van de vorige eeuw, regelmatig één tot enkele broedgevallen per jaar. In 2007 deed zich een explosieve toename voor met 15 territoria.
- In 2007 werd voor het eerst sinds het begin van de inventarisaties in 1958 een territorium van een *Kwartel* vastgesteld in Meijendel (kavel 13S).
- Voor het eerst sinds 1990 bleek de *IJsvogel* zich in 2007 weer in Meijendel gevestigd te hebben, in kavel 105 (de Hertenkamp).
- Tussen 2 en 17 juni 2007 verbleef een mannetje *Grauwe klauwier* in de kavels 73 en 74 met 4 als hoogste broedcode (territoriumgedrag). Op 3 juni 2007 werd bovendien een zingend mannetje waargenomen op de grens tussen kavel 64 en kavel 65. Dit is het eerste territorium van deze soort in Meijendel sinds 1984. De Grauwe klauwier staat op de Rode Lijst in de categorie bedreigd.
- In 2007 was in kavel 73 een territorium van een *Appelvink*. Dit is al het vierde broedgeval in Meijendel sinds 2000, terwijl er in de jaren daarvoor slechts één keer een Appelvink tot broeden kwam (in 1989).

Aanvullende waarnemingen in 2007

Naast de als broedvogel vastgestelde soorten (tabel 2) werden in de periode maart tot en met augustus 2007 tal van andere vogelsoorten in Meijendel waargenomen. De meest bijzondere waarnemingen waren:

Zeearend (op 4-3-2007 één zuidwest over de Boetvelden), Ruigpootbuizerd (op 10-3-2007 één in kavel 10/12/76), Grauwe kiekendief (op 1-5-2007 een mannetje noordoost over kavel 73), Slechtvalk (op 26-3-2007 een paar baltsend boven kavel 72), Poelruiter (op 30-4-2007 één noord over kavel 16), Lachstern (op 1-5-2007 één noordoost over kavel 73), Reuzenstern (op 5-8-2007 vijf zuidoost over kavel 16), Hop (op 16-5-2007 één in kavel 14), Draaihals (op 1-5-2007 één in kavel 72), Duinpieper (op 30-4-2007 één noord over kavel 16), Grote karekiet (op 6-5-2007 één in kavel 1A) en Roodmus (op 27-5-2007 een zingend in kavel 10/12/76 en op 28-5-2007 een – bruine – man in kavel 75).

BMP-resultaten in 2008

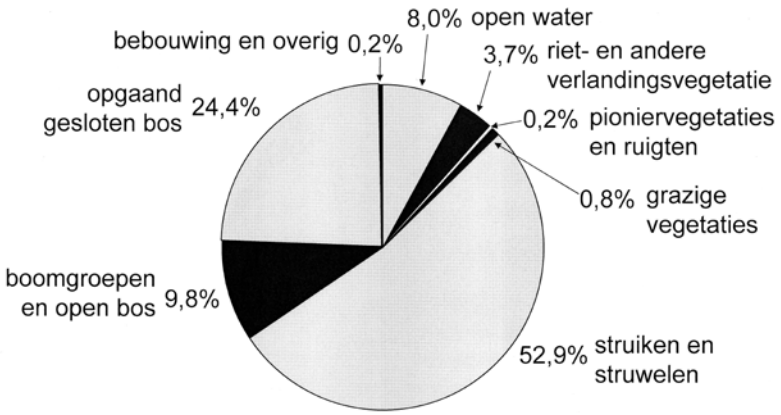
In 2008 werden, gesommeerd over alle geïnventariseerde kavels, 6193 territoria vastgesteld, verdeeld over 92 soorten. Bijlage 2 (samengesteld door Jan Westgeest) geeft de inventarisatieresultaten per kavel. Op dezelfde wijze als voor 2007 is voor 2008 per soort het aantal dubbeltellingen en daarmee het aantal werkelijke territoria geschat (tabel 3).

De resultaten van 2008 per ecologische groep

In het navolgende worden de resultaten van 2008 vergeleken met die van eerdere jaren, waarin ook geïnventariseerd werd volgens de BMP-methode van SOVON. Het startpunt bij deze terugblik is 1986. Weliswaar was 1984 het eerste jaar van de BMP-inventarisaties in Meijendel, maar in 1984 en 1985 was de geïnventariseerde oppervlakte zo veel kleiner dan daarna, dat deze jaren slecht vergelijkbaar zijn met latere jaren. De historische gegevens zijn ontleend aan de publicaties van eerdere jaarverslagen in "Meijendel Mededelingen" en (vanaf 1996) in "Holland's Duinen".

De bespreking vindt plaats aan de hand van een indeling van broedvogels in ecologische groepen. Deze indeling is gebaseerd op de volgende ecotopen (Sierdsema 1995):

1. open water
2. riet- en andere verlandingsvegetaties
3. pioniervegetaties, ruigten en akkers
4. heidevegetaties (dwergstruiken)
5. grazige vegetaties
6. struiken en struwelen
7. boomgroepen, open bos en bosranden
8. opgaand gesloten bos
9. bebouwing en overig

Figuur 2. Verdeling van de BMP-territoria in 2008 over de ecologische groepen

Acht van de negen onderscheiden ecologische groepen waren in 2008 in Meijendel vertegenwoordigd (figuur 2). Door de afwezigheid van heidevegetaties ontbrak ook de daaraan gebonden ecologische groep. De groep van struiken en struwelen was qua aantal territoria de grootste.

Tabel 3. Schatting van de werkelijke aantallen territoria in het in 2008 geïnventariseerde deel van Meijendel

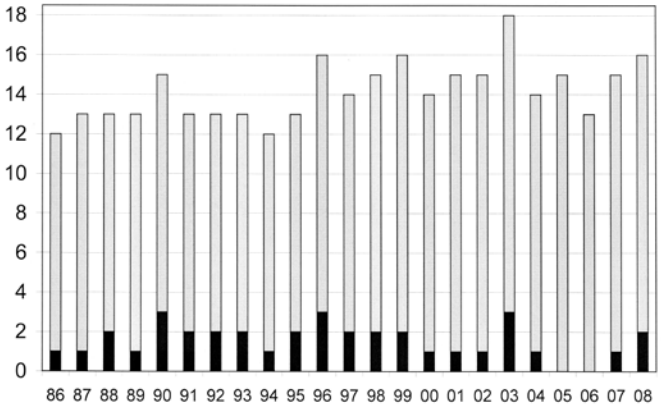
	Totaal aantal BMP-territoria	Schatting werkelijk aantal territoria	Percentage dubbeltellingen
Dodaars	40	28	30%
Fuut	30	17	43%
Geoorde fuut	9	5	44%
Aalscholver	271	271	0%
Roerdomp	2	1	50%
Woudaapje	1	1	0%
Knobbelzwaan	9	6	33%
Grauwe gans	41	23	44%
Canadese gans	17	11	35%
Nijlgans	25	21	16%
Krakeend	42	31	26%
Wintertaling	1	1	0%
Wilde eend	69	50	28%
Soepeend	4	4	0%
Slobeend	1	1	0%
Krooneend	22	12	45%
Tafeleend	42	27	36%
Kuifeend	95	62	35%
Havik	5	4	20%
Sperwer	3	3	0%
Buizerd	11	8	27%
Torenvalk	1	1	0%
Boomvalk	1	1	0%
Kwartel	1	1	0%
Fazant	22	20	9%
Waterral	7	6	14%
Waterhoen	26	25	4%
Meerkoet	167	123	26%
Scholekster	3	3	0%
Kleine plevier	2	2	0%
Kievit	13	10	3%
Houtsnip	5	5	0%
Tureluur	1	1	0%
Stormmeeuw	5	4	20%
Holenduif	11	11	0%
Houtduif	110	94	15%
Turkse tortel	1	1	0%
Zomertortel	11	11	0%
Halsbandparkiet	12	12	0%
Koekoek*	22	7	67%
Bosuil	5	5	0%
IJsvogel	2	2	0%
Groene specht	26	15	42%
Grote bonte specht	59	43	27%
Kleine bonte specht	2	2	0%
Boomleeuwerik	52	43	17%
Boerenzwaluw	1	1	0%

	Totaal aantal BMP-territoria	Schatting werkelijk aantal territoria	Percentage dubbeltellingen
Boompieper	46	41	11%
Graspieper	33	28	15%
Witte kwikstaart	3	3	0%
Winterkoning	299	262	12%
Heggenmus	319	276	13%
Roodborst	183	162	11%
Nachtegaal	283	248	12%
Blauwborst	12	11	8%
Gekraagde roodstaart	40	34	15%
Roodborsttapuit	28	26	7%
Merel	314	275	12%
Zanglijster	70	57	19%
Grote lijster	2	2	0%
Sprinkhaanzanger	57	51	11%
Rietzanger	5	5	0%
Bosrietzanger	14	14	0%
Kleine karekiet	136	127	7%
Spotvogel	3	3	0%
Braamsluiper	89	68	24%
Grasmus	416	361	13%
Tuinfluiter	68	60	12%
Zwartkop	162	143	12%
Tjiftjaf	339	289	15%
Fitis	740	689	7%
Goudhaan	9	9	0%
Grauwe vliegenvanger	2	2	0%
Staartmees	46	31	33%
Glanskop	38	31	18%
Kuifmees	5	5	0%
Zwarte mees	10	10	0%
Pimpelmees	188	154	18%
Koolmees	311	250	20%
Boomklever	9	9	0%
Boomkruiper	45	42	7%
Wielewaal	6	5	17%
Grauwe klauwier	1	1	0%
Vlaamse gaai	92	61	34%
Ekster	54	45	17%
Kauw	77	75	3%
Zwarte kraai	73	61	16%
Spreeuw	29	29	0%
Vink	145	126	13%
Groenling	2	2	0%
Kneu	26	18	31%
Goudvink	34	23	32%
Rietgors	22	20	9%
Totaal	6193	5280	15%

** Koekoek: extra correctie i.v.m. beschikbaarheid van waardvogels (Hooijmans 2006).*

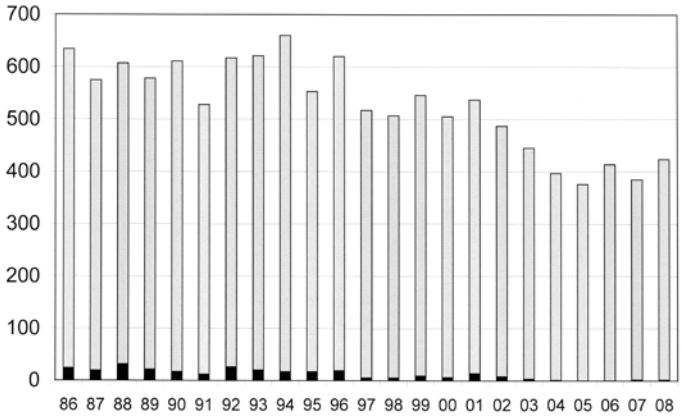
In onderstaande grafieken zijn de aantallen in 2008 de voor dubbeltellingen gecorrigeerde aantallen uit tabel 3. De aantallen uit eerdere jaren zijn eveneens voor dubbeltellingen gecorrigeerde aantallen, omgerekend naar de in 2008 geïnventariseerde oppervlakte. Dit zijn ook de aantallen, waarvan wordt uitgegaan bij de bespreking van de ecologische groepen. Daarbij wordt vermeld voor welke soorten 2008 een goed dan wel slecht jaar was. Dit gebeurt voor soorten die gedurende de periode 2004-2008 jaarlijks in Meijendel gebroed hebben, de zogenaamde huidige vaste broedvogels. In lijn met de definitie, zoals gehanteerd voor 2007, geldt voor deze soorten dat 2008 een goed jaar was indien er minstens 25% meer territoria waren dan gemiddeld in de periode 2004-2007 en een slecht jaar indien er minstens 25% minder territoria waren dan genoemd gemiddelde.

Ecologische groep 1: soorten van open water

Grafiek 1a

Groep 1: aantal soorten per jaar

Grafiek 1b

Groep 1: aantal territoria per jaar

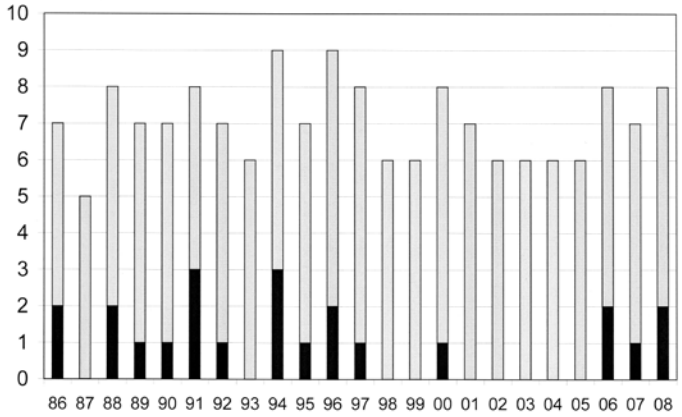
De grafieken 1a en 1b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op 21 soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van open water in de periode 1986-2008:
Dodaars, Fuut, Geoorde fuut, Knobbelzwaan, Grauwe gans, Canadese gans, Nijlgans, (Casarca), (Bergeend), (Muskuseend), Krakeend, **Wintertaling,** Wilde eend, (**Zomertaling), Slobeend,** Krooneend, Tafeleend, Kuifeend, Meerkoet, (Kokmeeuw) IJsvogel

Het aantal soorten van open water is de afgelopen 20 jaar in Meijendel licht toegenomen (grafiek 1a). Bergeend en Slobeend zijn weliswaar verdwenen als vaste jaarlijkse broedvogels, maar verschenen zijn achtereenvolgens Grauwe gans, Canadese gans en Krooneend. Ook waren er de laatste jaren incidentele broedgevallen van exoten als Casarca en Muskuseend. Ondanks de lichte toename van het aantal soorten lag het aantal territoria vooral de laatste vijf jaar duidelijk lager dan in de jaren 80 en beginjaren 90 (grafiek 1b). Vermoedelijk heeft dit te maken met de vermindering van het oppervlak aan open water in het noordwesten van Meijendel, samenhangend met de regeneratie van vochtige duinvalleien. Ook veranderingen in de voedselrijkdom van de infiltratieplassen spelen mogelijk een rol bij deze achteruitgang.

2008 past in het bovengeschetste beeld. Er kwamen dat jaar 16 soorten van open water tot broeden in Meijendel. Deze bezetten tezamen in 2008 acht procent meer territoria dan gemiddeld in de vier direkt eraan voorafgaande jaren. Van de 16 soorten uit 2008 broedden twaalf soorten ook jaarlijks in de periode 2004-2007 in Meijendel en kunnen dus tot de huidige vaste broedvogels gerekend worden. Voor drie daarvan, Grauwe gans, Canadese gans en Nijlgans, was 2008 een goed jaar. De overige, min of meer incidentele, broedvogels in 2008 waren Wintertaling, Slobeend, Krooneend en IJsvogel. De Wintertaling had in 2008 één territorium, in kavel 14. Ook de Slobeend, die evenals de Wintertaling in

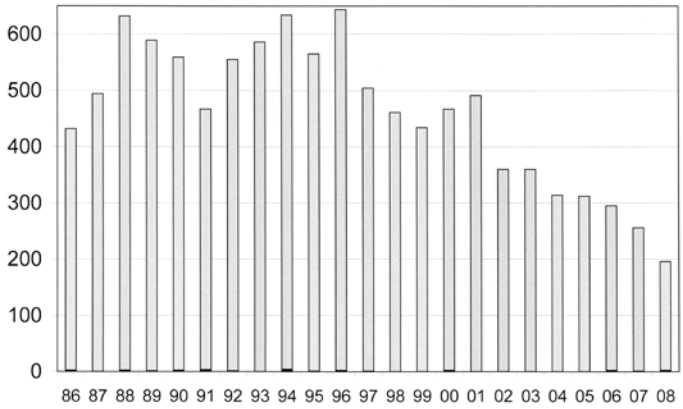
de categorie kwetsbaar op de Rode Lijst staat, bezette in 2008 één territorium, in kavel 2. Dit was het eerste broedgeval in Meijendel sinds 2004. Tot en met 2004 kwam de soort er ieder jaar tot broeden. Van de Krooneend werden, na de explosieve toename tot 15 territoria in 2007, in 2008 twaalf territoria vastgesteld. Ten slotte was ook de IJsvogel in 2008 weer present met zelfs twee territoria, in kavel 91 (Voorlinden) en, net als in 2007, in kavel 105 (de Hertenkamp).

Ecologische groep 2: soorten van riet- en andere verlandingsvegetaties

Grafiek 2a

Groep 2: aantal soorten per jaar

Grafiek 2b

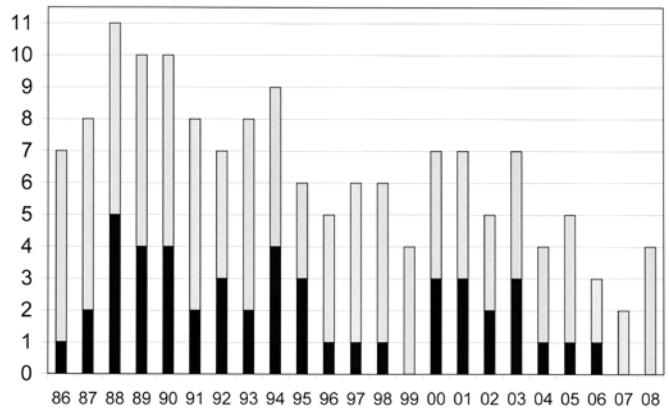
Groep 2: aantal territoria per jaar

De grafieken 2a en 2b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op dertien soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van riet- en andere verlandingsvegetaties in de periode 1986-2008: **Roerdomp**, **Woudaapje**, (Bruine kiekendief), Waterral, (**Porseleinhoen**), Waterhoen, Blauwborst, (**Snor**), Rietzanger, Kleine karekiet, (**Grote karekiet**), (Baardman), Rietgors

Het aantal soorten van riet- en andere verlandingsvegetaties in Meijendel vertoont geen stijgende of dalende tendens (grafiek 2a). Het aantal territoria van deze groep loopt echter sedert halverwege de jaren negentig sterk terug (grafiek 2b). Ongetwijfeld speelt de achteruitgang van rietvegetaties in Meijendel als gevolg van begrazing en natuurontwikkeling hierin een belangrijke rol.

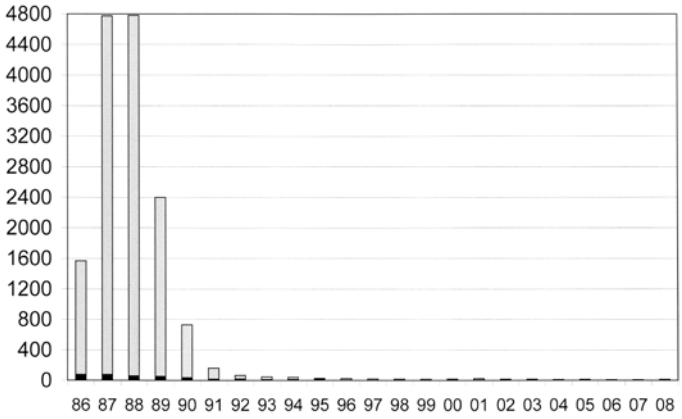
In 2008 heeft de neergaande trend zich voortgezet. Het aantal territoria van deze ecologische groep was in 2008 zelfs het laagste van de afgelopen 23 jaar en zelfs 36% lager dan gemiddeld over 2004-2007. Voor vier van de zes huidige vaste broedvogels uit deze groep was 2008 dan ook een uitgesproken slecht jaar. Dat gold voor Waterral, Rietzanger, Kleine karekiet en Rietgors. Alleen Waterhoen en Blauwborst hielden nog redelijk stand. Gezien deze ontwikkelingen is het verrassend dat in 2008 toch twee Rode-Lijstsoorten van rietvegetaties in Meijendel een territorium hadden. Dat waren Roerdomp (bedreigd) en Woudaapje (ernstig bedreigd). Evenals in 2007 werden in 2008 twee BMP-territoria van de Roerdomp vastgesteld. In 2008 gebeurde dat in de aan elkaar grenzende kavels 1B en 2, zodat ook dit jaar waarschijnlijk sprake was van een dubbeltelling. Het Woudaapje bezette in 2008 een territorium in kavel 10/12/76. Dit was het derde broedgeval in Meijendel in de periode 1986-2008. De eerdere broedgevallen vonden plaats in 1991 (kavel 17A) en 2006 (ook in kavel 10/12/76).

Ecologische groep 3: soorten van pioniervegetaties, ruigten en akkers

Grafiek 3a

Groep 3: aantal soorten per jaar

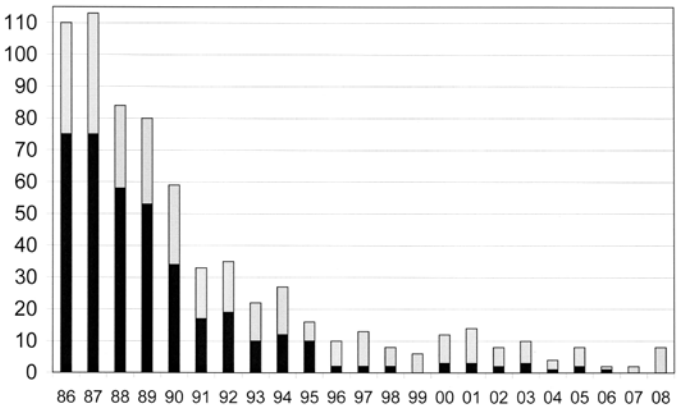

Grafiek 3b

Groep 3: aantal territoria per jaar

De grafieken 3a en 3b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op 19 soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van pioniervegetaties, ruigten en akkers in de periode 1986-2008:
(Patrijs), Scholekster, (**Griel**), Kleine plevier, (Wulp), (**Oeverloper**), Stormmeeuw, (Kleine mantelmeeuw), (Zilvermeeuw), (**Visdief**), (**Velduil**), (**Kuifleeuwerik**), (**Duinpieper**), (**Gele kwikstaart), (Engelse kwikstaart**), Witte kwikstaart, (Rouwkwikstaart), (**Paapje**), (**Tapuit**)

Van deze ecologische groep is in Meijendel niet veel meer over (grafieken 3a en 3b). Aan het eind van de jaren 80 van de vorige eeuw heeft de Vos korte metten gemaakt met de meeuwenkolonies. Alleen de Stormmeeuw heeft, broedend op meidoornstruiken op eilandjes in de infiltratieplassen, in zeer lage aantallen standgehouden. Ook in 2008 was dat nog het geval met vijf territoria. Als de aantallen meeuwenterritoria uit grafiek 3b worden verwijderd, blijkt ook de forse achteruitgang in Meijendel bij de overige soorten van pioniervegetaties en ruigten (grafiek 3c).

Grafiek 3c

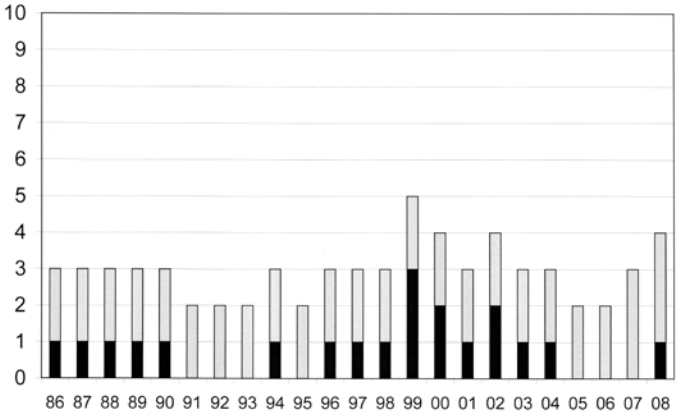
Groep 3: aantal territoria per jaar zonder de meeuwenterritoria

De forse achteruitgang van het aantal territoria in de tachtiger en begin negentiger jaren van de vorige eeuw kwam grotendeels voor rekening van drie toenmalige vaste broedvogels: Scholekster, Wulp en Tapuit (Rode-Lijstsoort in de categorie bedreigd). Niet de Vos, maar zoals op meer plaatsen in de Nederlandse duinen lijkt de vergrassing de belangrijkste oorzaak van die achteruitgang (Verstrael & Van Dijk 1997). Wat betreft de Tapuit bijvoorbeeld heeft de verruiging van duingraslanden geleid tot minder

grote insecten en dus tot minder prooidieren, die bovendien moeilijker gevangen kunnen worden door de hoge vegetatie (Van Oosten e.a. 2008).

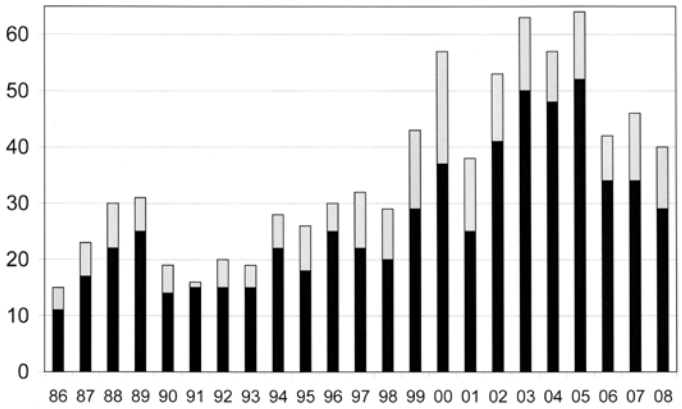
Behalve de Stormmeeuw kende Meijendel anno 2008 geen vaste broedvogels meer van pioniervegetaties en ruigten. Wel waren er in 2008 nog enkele territoria van Scholekster (drie), Kleine plevier (twee) en Witte kwikstaart (drie). De Kleine plevier is de enige pioniersoort, die als broedvogel geprofiteerd lijkt te hebben van de regeneratieprojecten in Meijendel. Vanaf 1996 heeft de soort er gemiddeld in drie van de vier jaren gebroed, zij het in zeer lage aantallen. De twee territoria van 2008 bevonden zich in de regeneratiegebieden in kavel 17A en kavel 77.

Ecologische groep 5: soorten van grazige vegetaties

Grafiek 5a

Groep 5: aantal soorten per jaar

Grafiek 5b

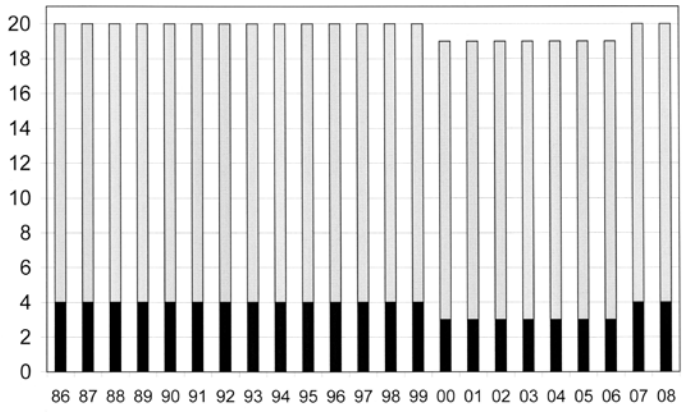
Groep 5: aantal territoria per jaar

De grafieken 5a en 5b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op zes soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van grazige vegetaties in de periode 1986-2008:
Kwartel, (**Kwartelkoning**), Kievit, **Tureluur**, (**Veldleeuwerik**), **Graspieper**

Met een in de loop der jaren stabiel, maar gering aantal soorten (grafiek 5a) vertoont het aantal territoria van de ecologische groep van grazige vegetaties in Meijendel vanaf 1986 tot 2005 een stijgende tendens met daarna een behoorlijke terugval (grafiek 5b). Deze ontwikkeling kwam grotendeels voor rekening van de Graspieper (Rode-Lijstsoort in de categorie gevoelig).

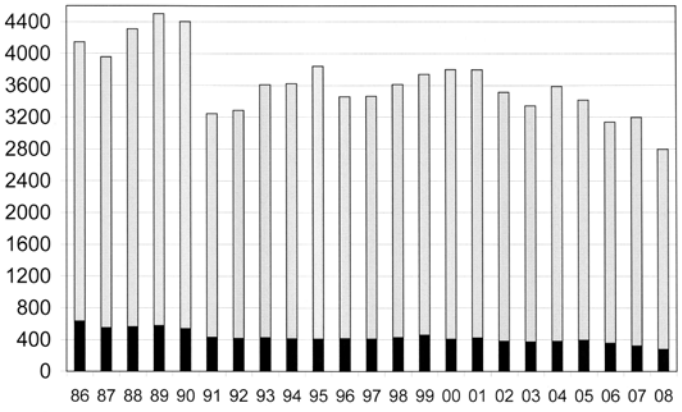
Ook 2008 was met 28 territoria een slecht jaar voor de Graspieper. De tien territoria in 2008 van de Kievit, naast de Graspieper de enige andere vaste broedvogel van grazige vegetaties in Meijendel, waren in lijn met de aantallen in voorgaande jaren. De resterende, incidentele broedvogels van grazige vegetaties in 2008 waren Kwartel (na 2007 opnieuw één territorium, dit keer in kavel 74) en Tureluur (één territorium in kavel 14). Dit was het eerste broedgeval van de Tureluur (Rode-Lijstsoort in de categorie gevoelig) sinds 2002. Tussen 1996 en 2002 was er ieder jaar een territorium van deze soort in Meijendel.

Ecologische groep 6: soorten van struiken en struwelen

Grafiek 6a

Groep 6: aantal soorten per jaar

Grafiek 6b

Groep 6: aantal territoria per jaar

De grafieken 6a en 6b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op 21 soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van struiken en struwelen in de periode 1986-2008:
Fazant, **Zomertortel**, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, **Nachtegaal**, Roodborsttapuit, Merel, Zanglijster, Sprinkhaanzanger, Bosrietzanger, Braamsluiper, Grasmus, Tuinfluiter, Zwartkop, Fitis, Staartmees, (**Matkop**), **Grauwe klauwier**, **Kneu**, Goudvink

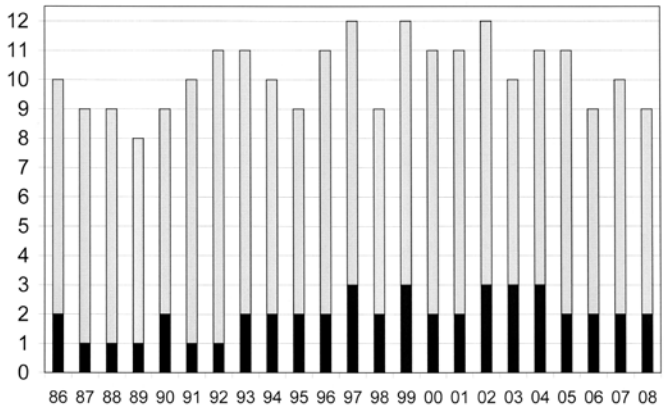
Met uitzondering van Matkop en Grauwe klauwier hebben alle soorten uit deze ecologische groep vanaf 1986 jaarlijks in Meijendel gebroed (grafiek 6a). Het verloop van het aantal territoria laat een dalende tendens zien vanaf de eeuwwisseling (grafiek 6b). Deze daling mondde in 2008 zelfs uit in het laagste aantal territoria sinds1986, 16% lager dan gemiddeld over 2004-2007.

Van bijna alle soorten van struiken en struwelen in Meijendel was het aantal territoria in 2008 lager dan het gemiddelde aantal over 2004-2007. Voor vijf soorten lag het aantal territoria in 2008 zelfs meer dan 25% lager dan het gemiddelde over de vier voorafgaande jaren en was 2008 dus een uitgesproken slecht jaar. Dit gold voor Fazant, Roodborsttapuit, Sprinkhaanzanger, Kneu en Goudvink.

Het enige lichtpuntje wat betreft deze groep in 2008 was eigenlijk, in navolging van 2007, een territorium van de Grauwe klauwier (Rode-Lijstsoort in de categorie bedreigd). In mei werd drie maal een mannetje waargenomen, waarvan één keer zingend in de derde week van de maand. Later, in juni, werden twee alarmerende Grauwe klauwieren gezien, een mannetje en een vrouwtje. De waarnemingen werden gedaan in kavel 8 nabij of op de grens van kavel 7 en 64. Behalve deze waarnemingen werd op 18-5-2008 een vrouwtje laag overvliegend gezien in kavel 12A en op 31-8-2008 werd een Grauwe klauwier opgemerkt in kavel 14.

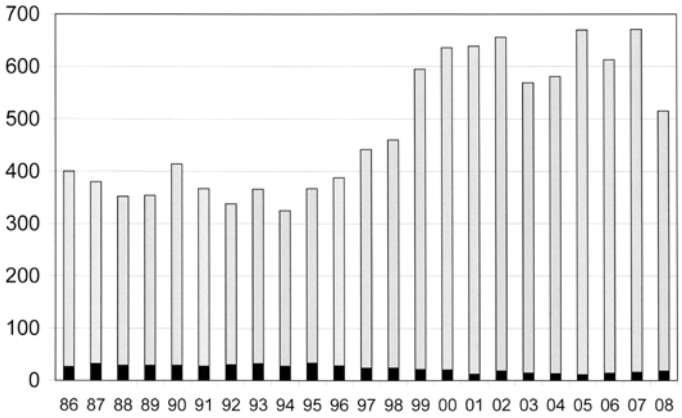
Ecologische groep 7: soorten van boomgroepen, open bos en bosranden

De grafieken 7a en 7b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op 16 soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van boomgroepen, open bos en bosranden in de periode 1986-2008:
Aalscholver, (**Nachtzwaluw**), (**Draaihals**), **Groene specht**, Boomleeuwerik, Boompieper, Gekraagde roodstaart, (**Kramsvogel**), **Spotvogel**, Ekster, Zwarte kraai, Groenling, (Putter), (Kleine barmsijs), (Roodmus), (Geelgors)

Grafiek 7a

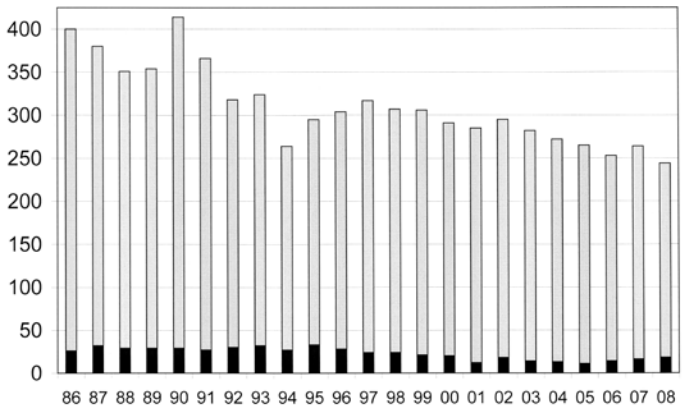
Groep 7: aantal soorten per jaar

Grafiek 7b

Groep 7: aantal territoria per jaar

Sinds 1986 fluctueert het aantal soorten van boomgroepen, open bos en bosranden in Meijendel tussen acht en twaalf soorten per jaar (grafiek 7a). Daarentegen verdubbelde het aantal territoria van deze soorten ruwweg tussen 1995 en 2000 (grafiek 7b). Die stijging kwam geheel voor rekening van de Aalscholver, zonder welke de groep als geheel eigenlijk al vanaf 1986 een dalende tendens vertoont (grafiek 7c).

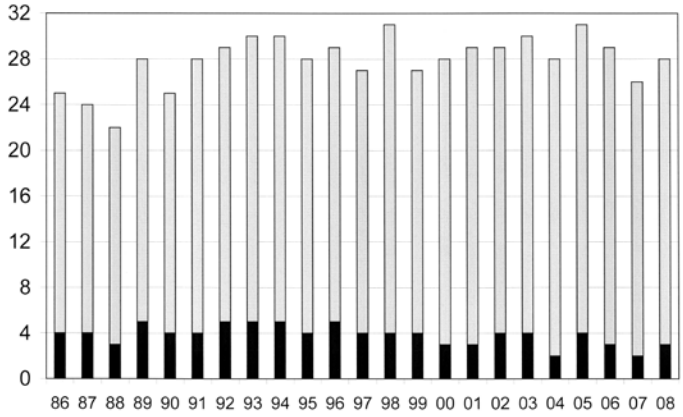
Grafiek 7c

Groep 7: aantal territoria per jaar zonder de Aalscholvernesten

De forse terugval in 2008 ten opzichte van 2007 (grafiek 7b) geeft een vertekend beeld, omdat in 2008 kavel 1A met de daarin gevestigde Aalscholvernesten niet geteld is. Als we hiervoor uitgaan van de 128 nesten uit 2007, dan zouden er in 2008 in Meijendel 399 Aalscholvers gebroed hebben tegenover 407 in 2007. Een verdere stijging van het aantal broedende Aalscholvers in Meijendel ligt misschien wel in het verschiet vanwege de in 2007 gevestigde kolonie in kavel 16, die in 2008 al 26 nesten telde.

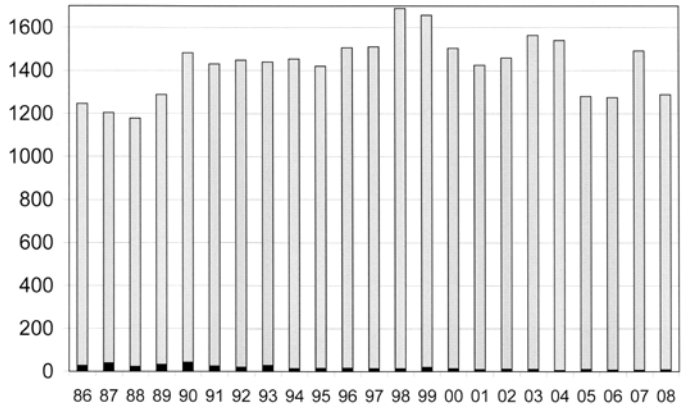
Zonder de Aalscholvers lag in 2008 het aantal territoria van de soorten van boomgroepen, open bos en bosranden zeven procent lager dan het gemiddelde over de periode 2004-2007. Voor Groene specht (Rode-Lijstsoort in de categorie kwetsbaar) en Spotvogel (Rode-Lijstsoort in de categorie gevoelig) was 2008 een goed jaar met 15 resp. drie territoria, voor wat deze laatste constatering overigens waard is gezien de lage dichtheden waarin de Spotvogel in Meijendel voorkomt. Voor Gekraagde roodstaart en Groenling was 2008 evenwel een slecht jaar met 34 resp. twee territoria. Binnen deze ecologische groep ontbraken dit jaar de incidentele broedvogels.

Ecologische groep 8: soorten van opgaand gesloten bos

Grafiek 8a

Groep 8: aantal soorten per jaar

Grafiek 8b

Groep 8: aantal territoria per jaar

De grafieken 8a en 8b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op 37 soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van opgaand gesloten bos in de periode 1986-2008:
(Wespendief), Havik, Sperwer, Buizerd, Torenvalk, **Boomvalk**, Houtsnip, Holenduif, Houtduif, Halsbandparkiet, Bosuil, (**Ransuil**), (Zwarte specht), Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Grote lijster, (Fluiter), Tjiftjaf, Goudhaan, (Vuurgoudhaan), **Grauwe vliegenvanger**, Glanskop, Kuifmees, Zwarte mees, Pimpelmees, Koolmees, Boomklever, Boomkruiper, **Wielewaal**, Gaai, Kauw, Spreeuw, (**Ringmus**), Vink, (Sijs), (Kruisbek), (Appelvink)

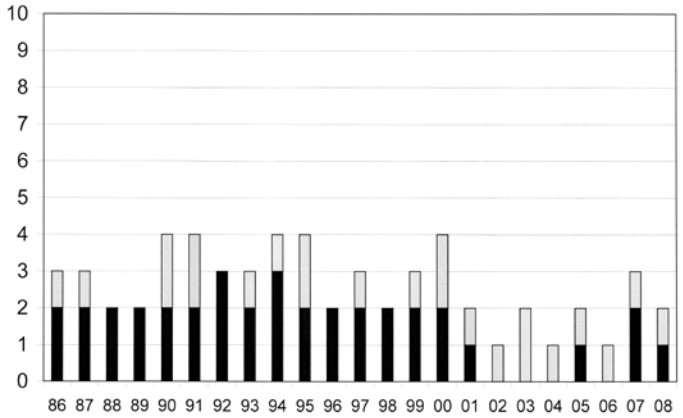
Vanaf 1990 fluctueert het aantal soorten van opgaand gesloten bos rond een gemiddelde van ongeveer 28 per jaar (grafiek 8a). Ook het jaarlijkse aantal territoria van deze groep lijkt min of meer stabiel (grafiek 8b). 2008 was qua aantal soorten een gemiddeld jaar, maar qua aantal territoria een wat minder jaar met acht procent minder territoria dan gemiddeld in de periode 2004-2007.

Voor de roofvogels was 2008 een goed jaar. De aantallen territoria van Havik, Sperwer en Buizerd lagen in 2008 meer dan 25 procent hoger dan gemiddeld in de periode 2004-2007. Ook de Torenvalk bezette, nadat hij in 2007 verstek had laten gaan, in 2008 weer een territorium (in kavel 66). Alleen de Boomvalk had in 2008 een relatief slecht jaar met maar één territorium (in kavel 54A).

Van de overige huidige vaste broedvogels uit deze ecologische groep was 2008 een goed jaar voor Houtsnip, Holenduif, Halsbandparkiet en Zwarte Mees, maar was 2008 een slecht jaar voor Grote lijster, Kuifmees en Spreeuw. Incidentele broedvogels in 2008 waren Kleine bonte specht (twee territoria, in kavel 75 en in kavel 85) en Grauwe vliegenvanger (twee territoria, in kavel 54A en in kavel 66).

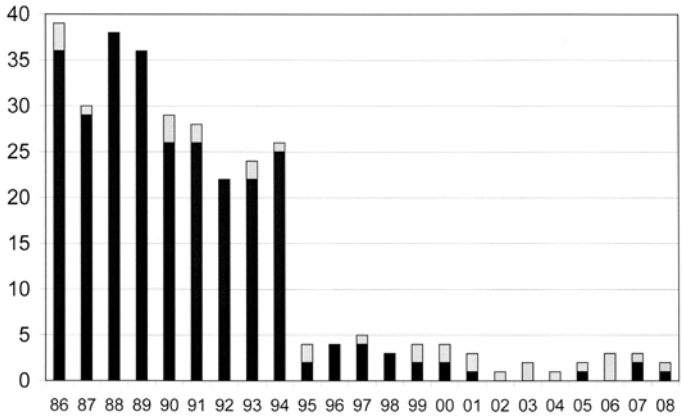
Ecologische groep 9: soorten van bebouwing en overig

De grafieken 9a en 9b (waarin het zwarte deel van de kolommen soorten van de Rode Lijst betreft) hebben betrekking op zeven soorten (vetgedrukt: soort van de Rode Lijst, tussen haakjes: soort zonder territorium in 2008) van bebouwing in de periode 1986-2008:
Turkse tortel, (**Steenuil**), **Boerenzwaluw**, (**Huiszwaluw**), (Zwarte roodstaart), (Bonte vliegenvanger), (**Huismus**)

Grafiek 9a

Groep 9: aantal soorten per jaar

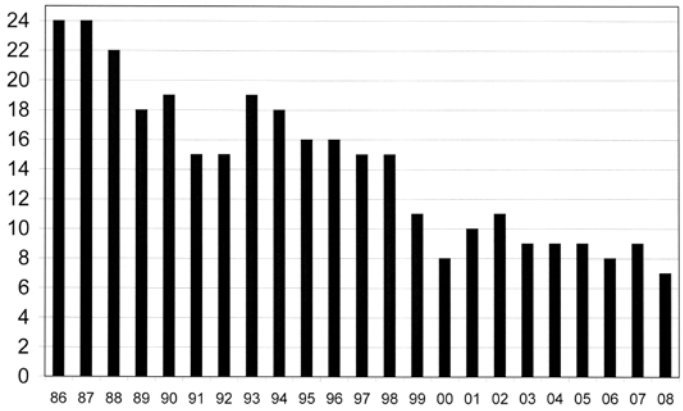

Grafiek 9b

Groep 9: aantal territoria per jaar

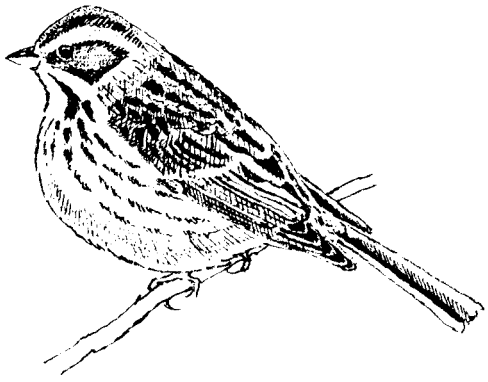
Het verdwijnen van de kolonie Huismussen bij de boerderij Meijendel halverwege de jaren negentig betekende zo ongeveer het einde van deze ecologische groep in dit duingebied. Er resteren nog slechts incidentele broedgevallen, zoals in 2008 één territorium van een Turkse tortel (in kavel 77) en één territorium van een Boerenzwaluw (in kavel 66).

Voor de Koekoek is eigenlijk geen plaats binnen de gekozen indeling van ecologische groepen. De soort is daarom onder het kopje "overig" bij de soorten van bebouwing ondergebracht en wordt om dezelfde reden hier apart behandeld. Na achtereenvolgens een correctie voor dubbeltellingen en een correctie, die verband houdt met de beschikbaarheid van waardvogels (Hooijmans 2006), resteerden in 2008 zeven territoria. Daarmee past 2008 helaas perfect in de ontwikkeling, die een sluipende achteruitgang van de Koekoek in Meijendel laat zien (grafiek 10).

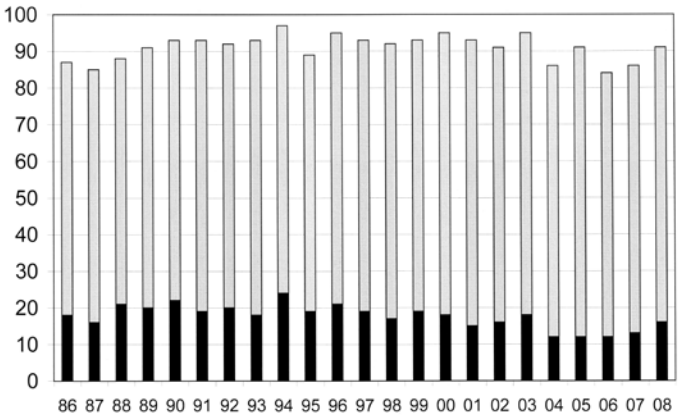
Grafiek 10

Koekoek: aantal territoria per jaar

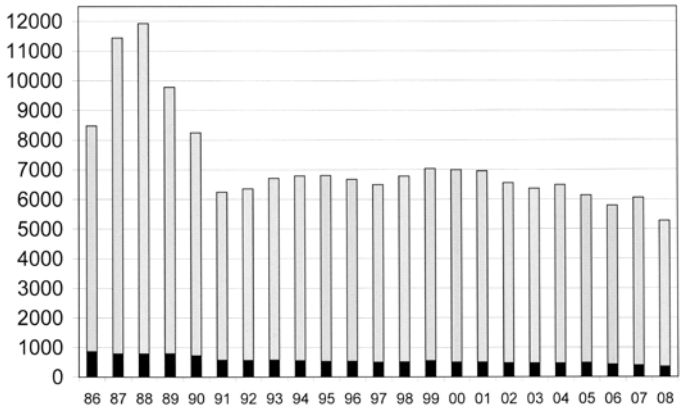
Totaalbeeld 2008

Afgaande op het totaal aantal territoria was 2008 een slecht jaar voor de broedvogels in Meijendel. Niet eerder na 1986 zijn per geïnventariseerde oppervlakte zo weinig territoria vastgesteld als dit jaar (grafiek 11b). Het aantal territoria lag in 2008 zelfs 14 procent lager dan gemiddeld in de vier direkt eraan voorafgaande jaren.

Grafiek 11a

Totaal aantal soorten per jaar

Grafiek 11b

Totaal aantal territoria per jaar

(In de grafieken 11a en 11b heeft het zwarte deel van de kolommen betrekking op soorten van de Rode Lijst.)

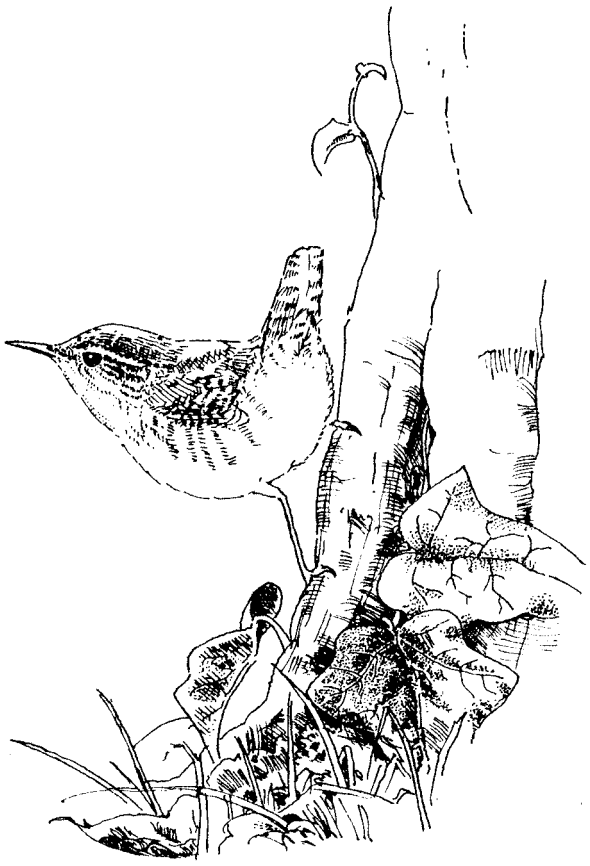
Gelet op het aantal soorten broedvogels was 2008 allerminst een slecht jaar. Met 92 soorten kwam 2008 precies uit op het gemiddelde over de hele periode 1986-2007 en zelfs vier soorten hoger dan het gemiddelde over 2004-2007 (grafiek 11a). Onder de broedvogels van 2008 bevonden zich de volgende voor Meijendel zeldzame soorten (waarbij zeldzaam in dit geval betekent dat de soort er gebroed heeft in minder dan tien jaar uit de periode 1986-2007): Kwartel, Kleine plevier, IJsvogel, Kleine bonte specht en de Rode-Lijstsoorten Roerdomp, Woudaapje, Tureluur en Grauwe klauwier.

Aanvullende waarnemingen in 2008

Bijzondere aanvullende waarnemingen in Meijendel in de periode maart tot en met augustus 2008 waren: Grauwe kiekendief (op 11-5-2008 een mannetje naar het noorden door kavel 13S), Smelleken (op 5-5-2008 een vrouwtje in kavel 16), Oehoe (op 10-4-2008 viel een vrouwtje Havik nabij kavel 4/5 een op de grond zittende Oehoe aan, die heel schuw was en geen bandjes, ringen of andere dingen aan zijn poten had), Duinpieper (op 31-8-2008 één zuid over kavel 13S), Klapekster (op 8-3-2008 één in kavel 7), Ortolaan (op 31-8-2008 één zuid over kavel 13S) en Roze spreeuw (op 17-8-2008 een onvolwassene in kavel 14).

Literatuur

- Hooijmans F (2005). Een schatting van de werkelijke broedvogelaantallen in Meijendel in 2004. Holland's Duinen 47: 51-56.
- Hooijmans FC (2006). Dubbeltellingen in 2005 en de Koekoek gedurende 20 jaar. Holland's Duinen 49: 9-15.
- Hustings F, C Borggreve, C van Turnhout en J Thissen (2004). Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen
- Oosten H van, C van Turnhout, P Beusink, F Majoor, K Hendriks, M Geertsema, A van den Burg & H Esselink (2008). Broed- en voedselecologie van Tapuit: Opstap naar herstel van de faunadiversiteit in de Nederlandse kustduinen. Rapport Stichting Bargerveen / Radboud Universiteit, Nijmegen en SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Sierdsema H (1995). Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.
- Van Dijk AJ (2004). Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Verstrael TJ & AJ van Dijk (1997). Vos of grassen? Broedvogels in de Nederlandse duinen sinds 1984. Limosa 70 (4): 163-178.
- Westgeest JCP, JP Oppentocht & AD Tates (2008). Vijftig jaar vogeltellingen in Meijendel: 1958 t/m 2007. Holland's Duinen 52: 3-48.

Bijlage 1. BMP-resultaten Meijendel in 2007 per geïnventariseerd kavel

	1A	1B	2	3	4/5	6	8	10+	12A	13S	13	14	15	16	17A	17B	36	45	46	53	54A	61	62	64	65	66	71	72	73	74	75	75A	77	83	85	91	105	Totaal
Dodaars	2	1			4	3		4				5	3	4	5	5						1									1		1					39
Fuut	3	2	2	1	3	1		6	1			1	1		1	1		4	1														1				1	30
Geoorde fuut	1			1	1							1	2	2	3							1																12
Aalscholver	128													8				271																				407
Roerdomp			1	1																																		2
Knobbelzwaan	1	1	1	1		1		2				1			1																		1			1		11
Grauwe gans	4	3	2	2	1	1		1				1	2	2	2	3													1						10		35
Canadese gans	1	1	1	1				1				1		1	1			1																	1	1	11
Nijlgans	2			1	1			2		1		1			2	1		1											1			1			3	1	18
Krakeend	3	4	1		2	1		11				3		6	3	1		5											1			1				2	44
Wintertaling								2				2																										4
Wilde eend	4	1	3	1	3	1		9	1			6	1	7	4	3		2									1		1	4			2			4	10	68
Soepeend	2							2							1																					4	9
Krooneend	3		2	2										2	9	2			1														1					22
Tafeleend	4	4	1	2	3	1		5				4	2	8	6	3		5																				48
Kuifeend	18	5	1	2	5	1		19	1			7		11	12	7		19				1														1	1	111
Havik	1																														1		1	1				4
Sperwer																					1																	1
Buizerd	1	1		1	1	1			1									1		1	1				1		1				1		1	1		1		15
Boomvalk				1																	1																	2
Kwartel										1																												1
Fazant	1		3	3				1	1	2							1	1		2	1			1	1	6	2			1		5		2			34
Waterral	3		1	1		1		1						2																							9
Waterhoen	3		2					3				1		3	1														1						3	3	20
Meerkoet	21	11	12	5	7	4		38	1			15	10	11	10	7		8	1										1	1		6			5	11	185
Kievit										1		3	1	1	1	3													3						1	1	15
Houtsnip				1			1												1	1								1									5
Stormmeeuw								1				1			3																							5
Holenduif																					1					4		1							6		12
Houtduif	3	3	4	4		2	4	3	1			2		3	3	5	1	1	1	25	25		18		1	9	3	2	2		2	1	2		2	17	2	151
Turkse tortel			1																																			1
Zomertortel	3	2	2				1	2				1			1																							12
Halsbandparkiet																				6	5						1								4		16
Koekoek	3	1	2	2		1	1	2	1	1	1	1		1	1	2	1	1	1				1		1		1	1	1		1		1	1				31
Bosuil							1	1												1	1				1	1	1						1			1		9
IJsvogel																																					1	1
Groene specht				1		1		1	1											1	1	1	2	1	1	2	2				1		1	1	1	4	1	24
Grote bonte specht	2	2	1	1	1	1	2	2	2		1				1			1	1	4	5	1	4	3	4	5	5	3	1		2		7	3	2	10	1	78
Boomleeuwerik	1			1			2	6	4	1	1	2	2	1								1		3	5	1	7		5		6		1	4	1			55
Boerenzwaluw																										1												1
Boompieper	2	1		1			2	5	5					1			1	1						2		2	3	3	6		5	1	4	6	4			55
Graspieper								2	2	8	1	2	4	4	5	2	2										5		4		2		1					44
Witte kwikstaart																										1										1		2
Winterkoning	24	15	18	26	11	11	12	14	10	9	2	9	5	6	16	12	9	10	7	10	15	6	20	7	13	12	14	7	10	1	8	2	16	11	4	38	1	421
Heggenmus	19	17	21	15	8	4	21	20	12	35	5	9	15	13	13	13	9	16	8	6	5	3	3	7	8	11	11		20	3	17	5	16	12		4	1	405
Roodborst	6	2	1	3	6	3	18	1	10						2				4	12	14	4	26	4	13	12	6	11	12		7	4	10	4	3	21	2	221

	1A	1B	2	3	4/5	6	8	10+	12A	13S	13	14	15	16	17A	17B	36	45	46	53	54A	61	62	64	65	66	71	72	73	74	75	75A	77	83	85	91	105	Totaal
Nachtegaal	11	9	17	18	10	10	10	16	19	22	3	5	11	16	20	9	7	9	3	5	5	4	4	9	11	10	16	1	16		12	4	16	17	9	2		366
Blauwborst								4		1		1		1	1	2	4																					14
Gekraagde roodstaart						2	3	2	6				1							2	4	2	5	2	9	1	2	2	2		6	3	1	6		4		65
Roodborsttapuit								4	2	5	1	1	3	2	2	1	4								1		3		4		2		2					37
Merel	12	10	12	15	7	9	21	15	8	6	2	4	7	5	5	11	6	10	6	20	25	5	18	8	13	22	15	2	16	3	18	3	13	4	5	27	3	391
Zanglijster	4	1	1	2		2	3	4	4								1		1	4	7	2	2	1		5	3	2	4	2	2		2	1	3	6		69
Grote Lijster								2																		1												3
Sprinkhaanzanger	7	1	4	3	2	3	3	8	7	4			1	3	2	3	4	4	3			3		3	2	2	5		3		3			2	2			87
Rietzanger	2	2	1		1			2																														8
Bosrietzanger	3	2	1			3		4				1						1					1				2		1									19
Kleine karekiet	25	29	34	23	4	16		16	2		1	14	6	7	4			8	4												2		11	3		1		210
Spotvogel								1																							1							2
Braamsluiper	6	2	6	4	2	2	6	7		3	2	2	2	2	4	3	4	2			1	1		1		3	1		3		1		1	3	1	1		76
Grasmus	24	18	23	16	8	11	16	22	15	48	6	8	18	19	13	12	14	25	3	6	4	9	5	11	16	21	22	2	41	4	26	2	16	15	8	3		530
Tuinfluiter	14	3	6	3	1		4	7	1	1	1	6	2	2	3	4	3	4	1	1	1	1				3			5	1	2		3	1				84
Zwartkop	15	8	14	7	4	5	15	11	7	1	2	4		3	2	1	3	3	4	9	10	3	6	1		14	3	5	11	1	6	2	11	2	3	14	2	212
Tjiftjaf	30	17	23	19	25	16	15	15	17	1	1	8	3	2	10	5	3	14	8	10	7	7	14	3	15	16	12	9	17	1	9	3	20	10	6	9	2	402
Fitis	40	43	35	28	10	20	48	34	48	41	8	20	19	23	36	14	15	55	14	12	7	14	31	23	17	23	25	6	56	2	42	7	27	30	14	3		890
Goudhaan		1																		3	2					3	1	2								5	1	18
Staartmees	3		2	1	2		4	4	1		1		1	1				2		1	3	1	1		1	4	1	2	1		2	2	3	1		3		48
Glanskop	3	1			1		4	4	2		1	1						1		2	5		1	2	2	2	2		2		2	1	2	1		5		47
Kuifmees																				2	4					1	1	1	1				1		1	1		13
Zwarte mees																										1		1			1							3
Pimpelmees	11	4	6	3	9	3	15	8	11	1	2	1			1		3	2	3	15	17	3	6	11	10	9	17	2	8		9	4	8	6	4	29	2	243
Koolmees	17	5	12	9	11	9	13	11	11	8	2	3	3	2	5	3	4	7	4	24	27	4	23	18	31	13	19	7	14		20	6	13	12	4	25	1	400
Boomklever																				1	2					1	1									4	1	10
Boomkruiper	1					2	6	2					1							7	5	1	2			7	2					1	4	2	1	20	1	65
Wielewaal							1																	1		1		1										4
Grauwe klauwier																													1									1
Gaai	4	2	2	4	1	2	6	3	3	4	1	3	1	1	2	2	1	1	2	7	8	1	2	3	4	2	5		6		7	1	5	2		4		102
Ekster	1		2	2				4	1	1	2	2		1	3	1	2	2		4	5		4	1	2	6	1		1	2	1	1	3				55
Kauw					1			3	1		1									40	27				1	4	10		1	1		2			1	15	10	118
Zwarte kraai	1	1	7	3	1	2	1	5	2	2	2	3	2		2	2	1	1	2	5	4	2	1	3	2	7	1				3	1	5			5	2	81
Spreeuw	4																			10	14				11	6	4										1	50
Huismus																			1																			1
Vink	10	3	1	2	3	7	16	7	6	1	3	2		2	2			3		7	7	2	8	2	4	7	3	9	3		3	1	24	5		9	2	164
Groenling																				1																1		2
Putter																																	1		1			2
Kneu								2	1	3		1	4	3	3	1	1			1						1	3		3		1		1					29
Goudvink	4	3	2	2	2		5	4	1		1	1	1	2	1	1	1	1		2	1					1	2		1		2		2	2				45
Appelvink																													1									1
Rietgors	5	3	5	3	2	2		8				2	1	3	1		2	1															1					39
Totaal	526	245	299	248	164	165	280	406	230	212	54	172	136	196	229	145	107	504	85	270	278	84	208	131	201	264	245	83	284	33	239	57	277	169	82	332	72	7712
Aantal soorten	53	41	44	46	36	37	32	59	39	27	26	45	32	40	45	33	27	38	25	37	38	27	25	26	29	43	43	24	36	18	40	22	48	30	23	43	28	87

Bijlage 2. BMP-resultaten Meijendel in 2008 per geïnventariseerd kavel

	1B	2	3	4/5	6	7	8	10+	12A	13S	13	14	15	16	17A	17B	36	45	46	54A	61	64	65	66	72	73	74	75	75A	77	83	85	91	105	Totaal
Dodaars				2	2	1		6	1			6	3	4	5	3		4	1												2				40
Fuut	2	2	1	2	1	1		5	1			1	1		1	1		4	5														1	1	30
Geoorde fuut												3	2	2	2																			9
Aalscholver														26				245																271
Roerdomp	1	1																																2
Woudaapje								1																										1
Knobbelzwaan	1		1		1	1		1				1			1			2																9
Grauwe gans	5	2	3	1	1	1		2				2	2	2	3	1		4	6								1						5		41
Canadese gans		1	1	1	1	1		2				2		1	4			1															1	1	17
Nijlgans			1	1		1		2				2			2			4						1			1			2			6	2	25
Krakeend	1	1	1	2	1			7				3		9	2	1		9												2			1	2	42
Wintertaling												1																							1
Wilde eend	2	2	2	4	1	4		10				3	1	4	4	3		6	1								2			1	1		8	10	69
Soepeend																																		4	4
Slobeend		1																																	1
Krooneend	2	3	3	3	1	1						2		2	4			1																	22
Tafeleend		1	2	1	1	1		5				5	2	9	5	1		9																	42
Kuifeend	1	1		5	1	4		12				7		12	12	2		28	8											2					95
Havik						1		1																1						1	1				5
Sperwer												1								1					1										3
Buizerd	1				1				2	1										1			1	1		1		1		1					11
Torenvalk																								1											1
Boomvalk																				1															1
Kwartel																											1								1
Fazant			1					2	3								1			1		1		4			1	1	4		3				22
Waterral		4	1										1		1																				7
Waterhoen	2	2			1	1		4				2	1	2		1		2													2		4	2	26
Meerkoet	10	14	7	12	5	4		26	1			10	8	13	8	3		20	4		1						1				3		6	11	167
Scholekster																								1									1	1	3
Kleine plevier															1															1					2
Kievit										1		3	1	1	1	1											3						1	1	13
Houtsnip									1										1		1		1		1										5
Tureluur												1																							1
Stormmeeuw															4	1																			5
Holenduif							1													2				2						1			5		11
Houtduif	2	4	9	3	3	4	7	4	2	1	1	2		2	4	5	1	1		22	1	1	1	6		1		3	2	3		2	11	2	110
Turkse tortel																														1					1
Zomertortel		2					1	2										3		1				1		1									11
Halsbandparkiet																				6				2									4		12
Koekoek	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1		1		1	1	1	1	1						1	1					1	1				22
Bosuil							1		1											1									1				1		5
IJsvogel																																	1	1	2
Groene specht			1	1	1			1	1											2	1	2	1	1	1	1		2		2		4	3	1	26
Grote bonte specht	2	1	1	3	1	3	2	2	1		1	1						2	1	3	1	3	3	4	3			3		6	3	1	7	1	59
Kleine bonte specht																												1				1			2
Boomleeuwerik						3	3	5	3	1	2	4	2	1	3	2					1	2	1	1	1	6		7		1	2	1				52

	1B	2	3	4/5	6	7	8	10+	12A	13S	13	14	15	16	17A	17B	36	45	46	54A	61	64	65	66	72	73	74	75	75A	77	83	85	91	105	Totaal
Boerenzwaluw																								1											1
Boompieper	1	1						7	4								1	1				3			3	6		5	1	3	7	2	1		46
Graspieper									1	7	1	3	5	3	5	1	2									3		2							33
Witte kwikstaart												1												1									1		3
Winterkoning	15	9	11	10	9	12	9	10	7	9	2	7	4	8	11	4	8	9	7	17	5	6	8	10	4	5	1	6	2	13	9	5	44	3	299
Heggenmus	8	11	10	4	6	13	19	17	8	32	4	8	8	12	18	16	10	12	7	6	4	10	4	10		16	4	9	4	13	10	1	4	1	319
Roodborst	4		6	5	4	12	19	4	11						1		1	1	3	17	1	4	6	13	11	8		6	4	5	2	6	26	3	183
Nachtegaal	9	15	10	6	5	11	5	17	18	22	2	3	8	14	12	11	8	8	8	3	6	6		9		20	1	11	5	7	12	10	1		283
Blauwborst								2				1			1	3	5																		12
Gekraagde roodstaart					2	1	1	2	4		1		1							3	1	2	1		3	3		4	3	1	3	1	3		40
Roodborsttapuit							1	3	1	4			1	1	1	1	4					2		1		2		4		1	1				28
Merel	14	3	11	11	6	8	21	14	10	8	3	4	4	5	7	4	8	13	7	20	1	10	6	19	1	19	3	21	3	10	9	7	21	3	314
Zanglijster	1	1	1	3	1	2	4	8	3	1					1		1	1	1	6	1	1	2	3	2	7	1	4		4	2	2	6		70
Grote Lijster		1																						1											2
Sprinkhaanzanger	2	3	2		1	2	2	6	5	4		1	3	2	2		2	3	2			2	2	1		4		4		1	1				57
Rietzanger	2	1	1					1																											5
Bosrietzanger	2	2		2	2			1				2			1	1															1				14
Kleine karekiet	24	29	16	4	10	4		9	5			11		2	3	4		9	1									1			4				136
Spotvogel								1													1							1							3
Braamsluiper	3	7	1	4	2	5	6	6	1	3	2	3	5	2	5	2	5	3		1	1	2		5		3	1	5	2	2	1		1		89
Grasmus	16	13	18	9	9	25	16	15	20	36	4	8	10	16	9	17	14	28	1	3	5	10	3	10	1	36	3	23	4	16	11	4	2	1	416
Tuinfluiter	6	4	3	5	2	2	2	4	1	1	1	5	1	1	3	1	1	6		2	1	1		4		3		2	1	2	3				68
Zwartkop	8	8	6	5	6	6	13	8	10	1	1	3	1	1	2		2	5	3	8	3	4		8	3	7	3	6	2	8	5	4	9	3	162
Tjiftjaf	16	21	12	19	16	19	17	16	13	2	2	6	2	2	8	6	3	15	7	9	7	2	11	11	9	25	2	13	4	17	11	5	8	3	339
Fitis	55	25	44	19	18	30	40	36	43	36	6	16	14	21	42	16	15	45	15	6	13	20	2	12	4	39	1	43	5	15	30	12	2		740
Goudhaan						3														1				1	1					1			2		9
Grauwe vliegenvanger																				1				1											2
Staartmees	1	3	1	2	1	5	3	3	3		1	1	1	1	1		1			2	1	3	1	3	1	1		2		1			3		46
Glanskop	1		1	1	1	2	2	2	4			1								4			2	2	2			3	3	3	1	1	2		38
Kuifmees																				2					1					2					5
Zwarte mees																			2	2				2	1					2		1			10
Pimpelmees	5	4	4	8	4	6	15	7	6		1	2	2	1	2		5	3	2	16	3	11	6	10	3	8	1	8	3	6	6	3	25	2	188
Koolmees	9	7	7	11	7	13	16	12	13	8	3	4	2	3	8	6	5	4	4	23	3	14	14	12	6	9		17	6	14	12	7	29	3	311
Boomklever																				1		1		1								1	5		9
Boomkruiper				1	1	1	6	1	2				1							6			1	1	1			1	2	3	1		15	1	45
Wielewaal				2			1								1									2											6
Grauwe klauwier							1																												1
Gaai	2	2	3	6	2	4	5	3	3	4	2	1	1	2	3	1	1	2	2	6	1	5	3	3	1	3		7	1	6	3		4		92
Ekster		3	5	1	1			5	1	2	2	3	1	2	3	1	2	1		4	1	3		6		2		3		2					54
Kauw								1			2									29			1	3					4			1	24	12	77
Zwarte kraai	1	4	5	4	2	1		4	1	2	2	3	2	2	3	2	1	1		3	1	3	2	5		2		3	1	5	1		5	2	73
Spreeuw				2																16			6	5											29
Vink	7	1	1	3	6	10	13	8	8	2	2	3	1	2	2			3	1	6	2	3	3	7	7	3		3	1	25	3	2	6	1	145
Groenling																				1													1		2
Kneu								3	1	3	2		3		4	1	1							1		2	1	2		1			1		26
Goudvink	3	3		2	1	1	5	4	2			1	1	1	1		1	2		1	1					2			1		1				34
Rietgors	3	4	4		1			5							1	1	2																	1	22
Totaal	252	228	219	191	150	231	258	346	228	192	50	164	106	195	229	125	112	521	100	266	69	137	92	211	73	248	31	237	66	217	166	87	317	79	6193
Aantal soorten	40	43	40	41	44	42	32	55	41	25	24	47	35	38	49	34	29	40	25	42	28	29	26	48	26	31	18	36	25	43	35	25	44	27	92